

Kirje

8.8.2022

 VN/6606/2022
 VN/6606/2022-VM-32

Liikenne- ja viestintäministeriö

 Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 16.6.2022,
 VN/6606/2022

Lausuntopyyntö luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikon esityksestä. Alkuperäiseen hallituksen esitykseen ei sisälly rangaistavan käyttäytymisen alan tai rangaistussääntelyn kokonaisvaltaista uudelleenarviointia. Voimassa olevan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain rikkomussäännöksen on todettu olevan ongelmallinen rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta, koska säännöksessä on käytetty niin sanottua avointa eli blanko-sääntelymallia. Tämän vuoksi vaarallisten aineiden kuljetusrikkomusta koskeva tunnusmerkistö on esitetty uudistettavaksi.

Ongelmalliseksi on todettu alkuperäisen hallituksen esityksen 23 luvun rikosoikeudellisten rikkomussäännösten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden, rikosoikeudellisen sääntelyn aineellisen alan kattavuuden sekä ehdotettavan rangaistussääntelyn ja rikoslain säännösten suhde ehdotettuihin hallinnollisiin seuraamusmaksuihin. Havaittujen puutteiden vuoksi on päädytty antamaan täydentävä hallituksen esitys, jolla uudistettaisiin 1. lakiehdotuksen seuraamuksia koskeva 23. luku kokonaisuudessaan. Käyttöön otettaisiin alkuperäisessä hallituksen esityksessä ehdotettavan markkinavalvonnan seuraamusmaksun lisäksi liikenteessä jo yleisesti käytössä oleva sanktiomaksu, liikennevirhemaksu järjestelmiseen. Rikoslain 44 luvun 13 §:n vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksen tunnusmerkistö jäisi rikoslaisissa ennalleen. Samoin ympäristön turmelemisesta vaarallisia aineita kuljetettaessa olisi edelleen kriminalisoitu rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

Valtiovarainministeriö pitää lakiehdotusta kannatettavana ja lausuu ehdotuksesta seuraavaa:

Liikennevirhemaksu

Valtiovarainministeriö pitää kannatettavana esitystä, että liikennevirhemaksu olisi kiinteämääräinen maksu ja sen määrä vaihtelisi teon moitittavuuden mukaan. Maksun määräksi poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos ja sen saisi valtio. Maksun määrä vaihtelisi siten, että kaikkein vähäisimmistä rikkomuksista eli asiakirjojen mukana pitämistä koskevista laiminlyönneistä maksun määrä olisi aina 40 euroa. Muista rikkomuksista voisi määrätä luonnolliselle henkilölle enintään 500 euron ja oikeushenkilölle enintään 1000 euron virhemaksun. Poliisi voisi määrittellä rikkomuksille kiinteämääräiset maksuseuraamukset sakkokäsikirjassaan. Jos samalla kertaa määrättäisiin kahdesta tai useammasta vaarallisen aineen kuljetusrikkomuksesta seuraamusmaksu, virhemaksua korotettaisiin luonnolliselle henkilölle 100 eurolla ja oikeushenkilölle 200 eurolla siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin liikennevirhemaksu. Korotus olisi kertaluonteinen eikä siihen vaikuttaisi todettujen rikkomusten lukumäärä. Liikennevirhemaksu ja seuraamusmaksu vanhenevat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta.

Ehdotettu Tullia koskeva muutos

Tullilla on pitkä kokemus vaarallisia aineita koskevan lainsäädännön valvonnassa. Tällä hetkellä

Postiosoite
 Postadress
 Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
 Besöksadress
 Office

Puhelin
 Telefon
 Telephone

Faksi
 Fax
 Fax

s-posti, internet
 e-post, internet
 e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Tulli määrää vaarallisten aineiden kuljetuksista annetun lainsäädännön rikkomisesta sakkorangaistuksia. Ehdotuksessa säädettäisiin liikennevirhemaksun määräämisestä Tullin tehtäväksi sen omalla toimialallaan. Liikennevirhemaksun määräisi tullimies ja sen maksimimäärä olisi selvästi vähäisempi kuin esimerkiksi sakkomenettelyssä määrättävät päiväsakot voivat olla.

Toimivalta määrätä sanktiomaksu on esityksen mukaan perusteltua osoittaa sellaiselle lainsäädännön noudattamisen valvontaa suorittavalle viranomaiselle, jolla on parhaat edellytykset ja asiantuntemus arvioida määräämisen perusteena olevia seikkoja. Esityksen mukaan poliisilla, Tullilla ja Rajavartiolaitoksella on paras osaaminen ja kokemus liikennevirhemaksun määräämisestä. Poliisi hallinnoi tietojärjestelmää, jossa liikennevirhemaksu jo tällä hetkellä hallinnoidaan. Myös Tulli ja Rajavartiolaitos hyödyntävät poliisin tietojärjestelmää.

Vaikutukset Tullin toimintaan

Tullin valvontatehtävät painottuisivat edelleen vaarallisten aineiden kuljetuksiin tiellä ja vesillä, ja valvonta kaikissa liikennemuodoissa edellyttäisi tarvittaessa myös yhteistoimintaa (esimerkiksi yhteisillä valvontaiskuilla) Liikenne- ja viestintäviraston koordinoimana. Esityksen mukaan sanktiojärjestelmän uudistus ei vaikuttaisi olennaisesti Tullin toimintaan, koska Tullilla on jo kokemusta liikennevirhemaksujen käsittelystä ja käytössään tietojärjestelmä liikennevirhemaksuasioiden hallinnoimista varten. Poliisi on kehittänyt omaan ja muiden liikenteenvalvojen käyttöön liikennevirhemaksuasioiden käsittelyjärjestelmän, jolla ne ovat käsitelleet liikennevirhemaksusioita 1.6.2020 lähtien. Ehdotettavat sanktiojärjestelmän muutokset edellyttäisivät uusien asiaryhmien ja rikkomuskohtien lisäämistä järjestelmään, jotta vaarallisten aineiden kuljetusta koskevia rikkomuksia voidaan käsitellä. Liikennevirhemaksun ottaminen käyttöön vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnassa toisi näin uusia liikennevirhemaksusioita Tullin käsiteltäväksi.

Valtiovarainministeriö kannattaa Tullia koskevia muutoksia ja yhtyy esityksen näkemykseen siitä, että hallinnollinen sanktiointi käytännössä tarkoittaa sanktion määräämisen nopeutumista rikosoikeudelliseen menettelyyn verrattuna, joka on omiaan tehostamaan sanktiointia.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen perusteluista puuttuu tieto sen valtiontaloudellisista vaikutuksista. Mikäli valtiontaloudellisia vaikutuksia ei olisi, tulisi sekin erikseen todeta.

Esityksessä sakko- ja seuraamusmaksutulot todetaan tuloutettavaksi valtiolle. Esityksessä ei mainita tulojen osalta talousarviomomenttia taikka sitä, onko esityksellä vaikutuksia sakkotulojen määrään.

Lakiesityksen perusteluita tulee täydentää edellä mainituin osin ja antaa tarkempi selvitys valtiovarainministeriölle ennen esityksen antamista eduskunnalle, sen arvioimiseksi, tuleeko esitys käsitellä myös raha-asiainvaliokunnassa.

valtiosihteeri kansliapäällikkönä Juha Majanen

osastopäällikkö, budjettipäällikkö Mika Niemelä

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö
LVM TIO Automaatioyksikkö, Katja Viertävä
LVM TIO Automaatioyksikkö, Saara Reinimäki
LVM KOO Vaikutusarviointi- ja kehitysyksikkö, Kimmo Kiiski

Tiedoksi VM VO Tulliyksikkö, Elise Luovula
VM BO Finanssipolitiikan yksikkö, Kati Jussila

VN/6606/2022-VM-32

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: